Traject passende medezeggenschap jeugdzorg

Geplaatst op 21 juni 2021

"Medezeggenschap komt pas echt goed van de grond als je het samen draagt en waardeert"

Door de medezeggenschap van jongeren en ouders passend te organiseren werken zij samen met de organisatie aan zorg die aansluit bij wat jongeren en hun ouders nodig hebben. Hoe je medezeggenschap betekenisvol organiseert, is niet altijd eenvoudig of iets wat je er 'even bij doet'. Jeugdhulporganisatie Youké ging met LOC op zoek naar effectieve medezeggenschap.

Dit artikel verscheen in de voorjaarseditie van Zorg & Zeggenschap, het tijdschrift dat LOC ieder kwartaal uitbrengt.

Samen met de jeugdzorgaanbieder (en cliëntenraad als die er is) verkennen we waar de uitdagingen en behoeften liggen. Vervolgens bepalen we met elkaar wat er nodig is. De aanpak kan per jeugdzorgaanbieder verschillen,
afhankelijk van de vraag. Misschien is er al een cliëntenraad, maar komt de samenwerking met de organisatie
onvoldoende van de grond. Of is er nog geen medezeggenschap van jongeren en ouders georganiseerd. Vanuit onze adviesrol denken we mee hoe te komen tot de gewenste situatie. Tijdens het traject werken we samen
met jongeren, ouders, professionals en bestuurders. En gaat het iedere keer om die ene vraag: wat is er nodig
om de structurele invloed van jongeren en ouders op de kwaliteit van de zorg betekenis te geven?

Gezamenlijke visie

Sinds 2020 is medezeggenschap in de jeugdzorg verankerd in de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018). Het succes van medezeggenschap begint bij het vormen van een

gezamenlijke visie op medezeggenschap. Waarbij je met elkaar – jongeren, ouders (of de cliëntenraad) en professionals – een antwoord formuleert op vragen als: hoe willen we dat de medezeggenschap van jongeren en ouders bijdraagt aan de kwaliteit van de zorg? Wat is daarbij belangrijk?

De belevingswereld van jongeren en ouders is volkomen anders dan die van jeugdprofessionals. De kracht van
een goede samenwerking tussen professionals, jongeren en ouders is dan ook het voortdurende besef dat ieder
een ander perspectief heeft. En dat het tijd en aandacht vraagt om elkaar niet alleen te horen maar óók te begrijpen. Zo ontwikkel je samen een taal die ondersteunend is aan de samenwerking, als fundament om te werken aan passende hulp.

Lust of last?

De houding van de bestuurder ten aanzien van medezeggenschap is bepalend voor de ruimte die de collectieve
invloed van jongeren en ouders krijgt. Is de inbreng van jongeren en ouders leidend en verrijkend (een lust)? Of
ingewikkeld en werkt het vertragend in de besluitvormingscyclus van de jeugdzorgaanbieder (een last)? Het resultaat van het eerste is dat je de meerwaarde van de georganiseerde invloed terugziet in beleid, besluitvorming
en de uiteindelijke kwaliteit van de zorg. Waar komt medezeggenschap voor bestuurders, professionals, ouders en
jongeren nu samen? Zodat het voor alle rollen binnen de organisatie meerwaarde heeft? Begeleiding daarin en samen zoeken naar een invulling van de medezeggenschap zijn belangrijk voor LOC. Medezeggenschap komt pas echt goed van de grond als je het samen draagt en waardeert.

Ondersteuning Youké

Youké biedt specialistische hulp aan kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar. Op dit moment bouwt de zorgorganisatie met ondersteuning van LOC aan een stevig fundament voor medezeggenschap. Andrée Sekreve, adviseur kwaliteit: “Sinds augustus 2020 ben ik bij dit projec betrokken. Het is voor mij vanzelfsprekend dat kinderen, jongeren en ouders een stem hebben in de kwaliteit van zorg. Zij weten wat past bij hun leven en wat nodig is. Als Youké moeten we daar veel meer gebruik van maken. In de afgelopen jaren heeft Youké een aantal goede pogingen gedaan om medezeggenschap van cliënten op de kaart te zetten. In die goede pogingen bleek het lastig om cliënten voor langere tijd te binden en te betrekken. Na het afronden van hulpverleningstrajecten stopt het
medezeggenschapswerk vaak ook.”

Andere aanpak

Andrée: “In gesprekken met LOC kwamen we er in 2020 achter dat zij aanbieders gingen begeleiden om alternatieve vormen van medezeggenschap te ontwikkelen. Een kans die we hebben aangegrepen. We

hebben meegedaan omdat de voorgestelde aanpak anders was. Belangrijk onderdeel van dit traject: met alle betrokkenen starten met het verkennen en formuleren van een gezamenlijke visie op medezeggenschap. Van bestuurder tot jongeren en ouders. Via mijn eigen netwerk binnen Youké en collega-hulpverleners ben ik bij jongeren en ouders
terechtgekomen. Mijn boodschap was vooral: we willen dit niet bedenken vanuit het managementteam, maar vanuit een gelijkwaardige samenwerking met betrokkenen. Met gelijkwaardig bedoel ik: elkaar serieus nemen. Dat betekent dat je eerlijk bent over wat kan en niet kan. Het gaat erom dat je jongeren en ouders niet in een uitzonderingspositie plaatst."

Verbindende schakel

Het traject heeft alle betrokkenen veel opgeleverd: Andrée: "Onder andere een kernteam, YouSay genaamd. Zij organiseren themabijeenkomsten voor jongeren en ouders. Zo zijn zij de verbindende schakel tussen de achterban en de organisatie. We hebben bedacht hoe vaak we samen komen en wat de vergoeding moet zijn. Naast
informele medezeggenschap gaat YouSay ook de formele kant van de medezeggenschap inrichten. Zoals het
meedenken over belangrijke onderwerpen die volgens de Wmcz 2018 adviesplichtig zijn." Andrée gaat YouSay ondersteunen. "Mijn voornemen is om nu door te pakken en zo snel mogelijk samen te komen. Ik voel veel commitment. Alle betrokkenen zitten er bovenop." Belangrijke les uit het traject is volgens Andrée het
opzetten van medezeggenschap samen met jongeren en ouders. En te bedenken wat medezeggenschap voor de organisatie betekent. "Zo creëer je draagvlak. En dat maakt het gesprek over medezeggenschap makkelijker. En heel belangrijk: geef een medewerker binnen de organisatie tijd om met medezeggenschap aan de slag te gaan. Als
laatste: vind een goede balans tussen wat mensen graag willen en wat je als organisatie belangrijk vindt."

Meer weten?

- In 2022 bieden wij kosteloos ondersteuning aan jeugdzorgaanbieders die aan de slag willen om medezeggenschap in te richten of verder te versterken. Wil je hier meer over weten? Neem contact met ons op. De Vraagbaak van LOC is bereikbaar op werkdagen van 9.00 – 17.00 uur via 030 – 284 32 00, of mail naar vraagbaak@loc.nl
- Bestuurders in de jeugdzorg nodigen we uit om deel te nemen aan onze leergang medezeg-genschap . Tijdens deze leergang van twee dagdelen nemen we de deelnemers mee in het hoe en wat van medezeggenschap, welke kaders zij hebben en vooral hoe zij dit in de praktijk (willen) brengen. Deelname is kosteloos, lees meer en meld je aan
- Lees verder in het boekje 'Medezeggenschap passend organiseren – een stappenplan voor jeugdzorgaanbieders'

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Adviesonderwerpen van de cliëntenraad, Kwaliteit jeugdzorg, Organiseren en vernieuwen medezeggenschap